

Riktlinje för Laholms kommuns krisberedskap 2020-2023

Diariennr: 2019-000471

Antagen av Kommunfullmäktige 2019-12-17

Laholm

Innehållsförteckning

Inledning	3
Övergripande mål och inriktning	4
Kommunens vision och mål	4
Övergripande process för risk- och sårbarhetsanalys	6
Mål för RSA	6
Laholms kommuns rutiner gällande RSA	6
Styrning av arbetet med krisberedskap	7
Nationell styrning	7
Kommunal styrning	7
Geografiskt områdesansvar	9
Planering	10
Planering av kontinuitetshantering	10
Planering för civilt försvar	10
Höjd beredskap	11
Riktlinjens aktualitet.....	11

Inledning

Syftet med *Riktlinje för krisberedskap i Laholms kommun 2020-2023* är att skapa en strategisk inriktning för arbetet med krisberedskap. Riktlinjen har tagits fram med utgångspunkt i Laholms kommuns vision och *Risk- och sårbarhetsanalys för Laholms kommun 2019-2022 (Dnr: 2018-557)*.

Riktlinjen innehåller övergripande mål och inriktning, styrning, process för risk och sårbarhetsanalys, ambitioner med det geografiska områdesansvaret och planering avseende krisberedskap under mandatperioden.

Denna riktlinje ersätter föregående mandatperiods *Laholms kommuns krisberedskap (med ledningsplan för extraordinära händelser) 2016-2019 (Dnr: 2015-000542)*. Rutiner avseende utbildning och övning samt hur kommunen organiserar sig för att hantera en extraordinär händelse har lyfts ut ur *Laholms kommuns krisberedskap 2016-2019* och finns att ta del av i separata dokument.

Upprättandet av denna riktlinje är ett krav enligt *Överenskommelse om kommunernas krisberedskap 2019-2022 (Diarienummer: 2018:09779)*, som är en överenskommelse mellan Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Överenskommelsen reglerar uppgifter och därtill kopplat stöd för kommunernas arbete med krisberedskap.

Uppgifterna utgår ifrån:

- Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH)
- Förordning (2006:637) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap
- Kommunallag (2017:725).

Övergripande mål och inriktning

Krisberedskap handlar om att minska sårbarheten i samhället och förbättra förmågan att klara krissituationer när någon form av störning drabbar samhället. Förmågan att klara en kris skapas genom utbildning, övning, förebyggande åtgärder samt genom den organisation och de strukturer som verkar för att förebygga, motstå och hantera uppkomna kriser.

Denna riktlinje fastställer kommunfullmäktiges inriktning och ambition för Laholms kommuns arbete med krisberedskap för perioden 2020-2023. Dokumentet är styrande för krisberedskapsarbetet i kommunens samtliga verksamheter och bolag. Kommunen ska aktivt verka för att systematiskt förebygga risker och undanröja hot.

Riktlinjen har tagits fram i enlighet med *Risk- och sårbarhetsanalys för Laholms kommun 2019-2022 (Diariennr: 2018-557)*.

Insatserna som görs inom krisberedskapsområdet bidrar på olika sätt till att samhällsviktiga verksamheter upprätthålls under svåra förhållanden. Upprätthållande av samhällsviktig verksamhet är en förutsättning för kommunens trygghet och säkerhet.

Lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH) syftar till att kommunen ska minska sårbarheten i sin verksamhet och ha en god förmåga att hantera krissituationer i fred. Kommunen ska därigenom också uppnå en grundläggande förmåga till civilt försvar. Därutöver ska kommunen uppfylla de mål som återfinns i *Överenskommelse om kommunernas krisberedskap 2019-2022* (mellan Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) och MSB, Diariennr: 2018:09779)

Kommunens sårbarheter och åtgärder kopplade till *Lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO)* hanteras och beskrivs i Laholms kommuns *Handlingsprogram för skydd mot olyckor 2020-2023 (Dnr: 2019-000348)*.

Kommunens vision och mål

"I Laholm vill vi bli fler och bättre för en starkare framtid. Här förenas livskvalitet och tillväxt för en hållbar utveckling."

Kommunfullmäktiges vision ska beskriva ett önskvärt framtida tillstånd och ska ange en färdriktning. Utifrån visionen fastställer kommunfullmäktige inriktningsmål som ska uttrycka den politiska viljan avseende kommunens utveckling. Inriktningsmålen är indelade i fyra målområden:

- Barn och unga
- Samhällsplanering
- Utbildning, näringsliv och företagsamhet
- Trygghet och folkhälsa.

I beskrivningen av målområdet Trygghet och folkhälsa, står det att *"vi ska arbeta för att vara en kommun som ger invånarna goda förutsättningar för trygghet och säkerhet och vi ska fortsätta utveckla god samverkan med övriga samhällsaktörer"*.

För att kunna nå Laholms kommuns vision och mål behöver kommunen ha förmåga att upprätthålla och bedriva samhällsviktiga verksamheter även under en samhällsstörning. För det krävs en god krisberedskap med förmåga att motstå, anpassa sig till, klara av, återhämta sig från och lära sig av oönskade händelser i kommunen.

Förutom kommunens egna mål utgår arbetet med krisberedskap från samhällets skyddsvärden. Skyddsvärdena utgår ifrån mål formulerade av riksdagen och regeringen och kan sammanfattas i fem punkter: Människors liv och hälsa; Samhällets funktionalitet; Demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter; Miljö och ekonomiska värden samt Nationell suveränitet.

Kommunens krisberedskapsarbete ska i stort utgå från en bred hot- och riskbild, identifierade sårbarheter i kommunens risk- och sårbarhetsanalys samt prioriterade samhällsviktiga verksamheter i kommunens risk- och sårbarhetsanalys.

Avseende krisberedskapsarbete, ska Laholms kommun under mandatperioden särskilt fokusera på:

- Utveckling, utbildning och övning av kommunens krisorganisation.
- Påbörja kontinuitetsplanering kring sårbarheter kopplade till delar av kommunens prioriterade samhällsviktiga verksamheter.
- Att öka kunskapen och utveckla kommunens organisatoriska förmåga att hantera extraordinära händelser kopplat till det geografiska områdesansvaret.
- Civilt försvar – läs mer under rubriken "Planering för civilt försvar" (s.10) i detta dokument.
- Att öka samarbetet med frivilligorganisationer.

Arbetet ska samordnas med andra aktörer så som länsstyrelsen, grannkommuner och privata aktörer när det bedöms som lämpligt.

Övergripande process för risk- och sårbarhetsanalys

Kommuner ska analysera vilka extraordinära händelser som kan inträffa i kommunen och hur dessa händelser kan påverka den egna verksamheten. Resultatet av arbetet ska därefter värderas och sammanställas i en risk- och sårbarhetsanalys. (2 kap. 1§ LEH)

Kommunens verksamheter och bolag ska arbeta aktivt med riskhantering samt genomföra risk- och sårbarhetsanalyser (RSA) för den egna verksamheten. Dessa analyser ligger till grund för den kommunövergripande RSA:n och i förlängningen till grund för denna riktlinje för kommunens krisberedskap.

RSA-arbetet görs med ett brett perspektiv på risker för att identifiera verksamhetens skyddsvärden, oönskade händelser, bedöma sannolikhet och konsekvens för att oönskade händelser inträffar samt att planera för åtgärder för att eliminera eller minimera konsekvensen av det inträffade. Kommunens arbete med risk- och sårbarhetsanalys följer Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps (MSB) *Föreskrifter om kommuners risk- och sårbarhetsanalyser (MSBFS 2015:5)*.

Ett systematiskt arbete med risk- och sårbarhetsanalyser, prioriteringar och implementering av åtgärder samt uppföljning och utvärdering ska vara en naturlig del av kommunens verksamheter och bolags normala arbetsprocesser. Varje verksamhet och bolag ansvarar för ett kontinuerligt arbete för minskade risker och sårbarhet i egen verksamhet samt för ökad hanteringsförmåga. Kommunens verksamheter och bolag med samhällsviktiga verksamheter ska kontinuitetsplanera.

Mål för RSA är att de ska:

- ge underlag för planering och genomförande av åtgärder för att öka förmågan att kontinuerligt bedriva samhällsviktig verksamhet.
- ge beslutsstöd till beslutsfattare och verksamhetsansvariga.
- ge underlag för information om samhällets risker och sårbarheter till allmänheten.
- ge en bild över de eventuella risker och sårbarheter i samhället i stort som kan påverka kommunens verksamhet och samhällsviktig verksamhet inom kommunens geografiska område.

Laholms kommuns rutiner gällande RSA:

- Kommunens verksamheter och bolag ansvarar för att delta i RSA-arbetet och medverkar i den årliga utvärderingen och uppdateringen. Kommunstyrelsen samordnar arbetet.
- Kommunens bolag ansvarar för att analysera, dokumentera och kommunicera de risker och sårbarheter som finns inom verksamheten.
- Respektive verksamhet ansvarar för att synliggöra risker och verkar för att minimera dessa.

Styrning av arbetet med krisberedskap

Nationell styrning

Kommunens krisberedskap regleras i lag (2006:544) om *Kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap*. Staten ger förutsättningar för styrning och samordning av kommunens krisberedskapsarbete genom en statlig ersättning. I *Överenskommelse om kommunernas krisberedskap 2019-2022 (MSB 2018-09779, SKL 18/03101)* mellan SKL och staten regleras vad kommunen ska göra för ersättningen.

Nationella principer för krisberedskapsarbetet tydliggör ansvaret för åtgärderna som behövs för att minska sårbarheterna och öka krishanteringsförmågan. Principerna är:

- Ansvarsprincipen, innebär att organisationen som har ansvar för en verksamhet under normala förhållanden också ska ha det i en krissituation. På det sättet tas kompetensen inom organisationen till vara och ansvar och utrymme ges att agera även i en krissituation.
- Likhetsprincipen, betyder att verksamheten, under en kris, ska fungera på liknande sätt som vid normala förhållanden, så långt det är möjligt.
- Närhetsprincipen, innebär att en kris ska hanteras där den inträffar och av de närmast berörda och ansvariga. I första hand är det den drabbade verksamheten som ansvarar för insatsen.

Kommunal styrning

Laholms kommuns kommunfullmäktige, kommunstyrelse och samtliga verksamheter och bolags nämnder och styrelser, har utifrån den nationella styrningen ett ansvar att vidta de åtgärder som krävs för att minska riskerna inom sin verksamhet och öka förmåga att hantera krissituationer.

Kommunens arbete med krisberedskap omfattar mer än uppgifterna i lagen. För att fullgöra åtagande enligt lagstiftning förutsätts att kommunen kontinuerligt bedriver grundläggande säkerhets- och krisberedskapsarbete. Kommunen måste därför med egna medel finansiera de ytterligare förberedelser och åtgärder som kommunen bedömer nödvändiga. Kostnader för krisberedskapsarbete bärs av respektive ansvarig verksamhet i enlighet med ordinarie verksamhetsplanering och budgetprocesser.

Nedan beskrivs ansvar och roller för olika delar av kommunens organisation vad gäller det övergripande arbetet med krisberedskap.

Organisationsdel	Roll och ansvar - Förebyggande
Kommunfullmäktige	Kommunfullmäktige ger inriktning för kommunens krisberedskapsarbete under 2020-2023 och fastställer riktlinje för krisberedskapsarbetet.
Kommunstyrelsen	Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för krisberedskapsfrågor och ska följa upp kommunfullmäktiges riktlinje för krisberedskap.
Övriga verksamhetsnämnder och bolagsstyrelser	Respektive nämnd och styrelse ansvarar för att kommunfullmäktiges riktlinje för krisberedskap efterlevs.
Kommunchef	Kommunchefen ansvarar för att kommunen har en plan för extraordinära händelser samt en fastställd övnings- och utbildningsplan för perioden 2020-2023.

<p>Verksamhets - och bolagschefer</p>	<p>Ansvarar för att:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Verksamheten har larmrutiner och larmlista. - Verksamheten är tillräckligt väl övad och utbildad i krishantering. - Verksamheten deltar i arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser. - Ansvarar för att verksamheten har en uppdaterad krisplan med tillhörande rutiner. Planen ska vara känd inom egen verksamhet.
<p>Säkerhetschef och Beredskapssamordnare</p>	<p>Ansvarar för att:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Styra, stödja och samordna kommunens förebyggande och förberedande krisberedskapsarbete. - Tillhandahålla övning och utbildning inom krisberedskapsområdet. - Leda arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser samt sammanställa resultatet för rapportering till länsstyrelsen.
<p>POSOM-ansvarig (Beredskapssamordnare)</p>	<p>Människor som direkt/indirekt drabbats av en allvarlig händelse kan vara i behov av psykosocialt stöd. Kommunen ska verka för att drabbade får det stöd de behöver. Kommunens stödfunktion POSOM (Psyiskt och socialt omhändertagande) kan göra en akut stödjande insats vid allvarliga händelser och därigenom förebygga psykisk ohälsa på sikt.</p> <p>Kommunens POSOM-ansvarige ser till att:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Riktlinje för POSOM finns. - Rekryterar vid behov ny personal till POSOM. - Larmrutiner och larmlista finns och uppdateras minst en gång/år. - Deltagare är övade och utbildade i krishantering.

Geografiskt områdesansvar

Kommuner ska inom sitt geografiska område i fråga om extraordinära händelser i fredstid verka för att:

- 1. olika aktörer inom kommunens geografiska område samverkar och uppnår samordning i planerings- och förberedelsearbetet,*
- 2. de krishanteringsåtgärder som vidtas av olika aktörer under en sådan händelse samordnas*
- 3. informationen till allmänheten under sådana förhållanden samordnas. (2 kap §7 LEH)*

Laholms kommuns ambition med det geografiska områdesansvaret under mandatperioden är att:

- kommunen ska ta initiativ till att aktörer som bedriver samhällsviktig verksamhet inom kommunens geografiska område ges möjlighet att samverka i syfte att uppnå samordning av förberedelser inför och åtgärder under en extraordinär händelse.
- kommunen ska kunna stå värd för en lokal inriktnings- och samordningsfunktion (ISF) i syfte att samordna aktörer inom kommunens område.
- kunna delta när länsstyrelsen utövar sitt geografiska områdesansvar på regional nivå.
- kommunen ska kunna vara sammankallande för ett samverkansorgan i vilket representanter för kommunen och aktörer som bedriver samhällsviktig verksamhet inom kommunens geografiska område bör ingå.
- kommunen ska verka för att information till allmänheten vid extraordinär händelse samordnas.
- kommunen ska ta initiativ till att en samlad lägesbild tas fram vid en extraordinär händelse.

Planering

I tabellen nedan anges de dokument kommunen enligt lag (2006:544) eller enligt överenskommelse mellan SKL och MSB (MSB 2018-09779, SKL 18/03101) är skyldig att ha och revidera denna mandatperiod. Utöver dessa kan det finnas dokument som revideras utifrån behov.

Dokument	Syfte	Antas av, (senast)
Risk- och sårbarhetsanalys	Identifiera och analysera risker och sårbarheter avseende samhällsstörningar inom kommunens geografiska område.	Kommunstyrelsen (31/10 2019)
Riktlinje för krisberedskap	Anger mål och inriktning för arbetet med risk- och krishantering.	Kommunfullmäktige (31/12 2019)
Riktlinje för hantering samhällsstörningar och extraordinära händelser	Beskriva kommunens organisation och arbetsätt för hantering av samhällsstörningar och extraordinära händelser.	Kommunstyrelsen (31/12 2019)
Övnings- och utbildningsplan	Bidra till att behålla och utveckla kommunens kunskap och förmåga vad gäller krisberedskap.	Kommunchef (31/12 2019)
Reglemente för krisledningsnämnden	Reglerar krisledningsnämndens sammansättning, ordförandeskap och mandat.	Kommunfullmäktige (31/12 2019)
Instruktion för kommunchefen	Anger/tydliggör kommunchefens uppgifter i krisberedskapen.	Kommunstyrelsen (under 2020)

Planering av kontinuitetshantering

Utöver ovanstående planering som regleras i lag och/eller i enlighet med överenskommelser, kommer Laholms kommun under mandatperioden även att påbörja planering för att öka förmågan att kontinuerligt kunna bedriva samhällsviktig verksamhet vid samhällsstörningar och extraordinära händelser. Detta görs i enlighet med sårbarheter som identifierats i *Risk- och sårbarhetsanalys för Laholms kommun 2019-2022 (Diariennr: 2018-557)*. Det kan handla om att öka förmågan att kontinuerligt bedriva samhällsviktig verksamhet avseende störningar inom områden som exempelvis el- eller vatten-/dricksvattenförsörjning, IT-säkerhet och informationssäkerhet.

Planering för civilt försvar

Enligt regeringens försvarspolitiska inriktning 2016-2020 ska planeringen för civilt försvar återupptas. Det civila försvaret syftar till att samhället ska fungera vid höjd beredskap och krig i Sverige. Civilt försvar bedrivs inom ramen för verksamheten i statliga myndigheter, kommuner, landsting, privata företag och frivilligorganisationer. Det civila och militära försvaret bildar tillsammans totalförsvaret. Målet för det civila försvaret är att:

- Värna civilbefolkningen
- Säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna
- Bidra till Försvarsmaktens förmåga vid ett väpnat angrepp eller krig i vår omvärld

I förhållande till ovanstående ska Laholms kommun, enligt *Överenskommelse om kommunernas arbete med civilt försvar 2018-2020 (Diariennr: SKL 18/01807, MSB 2018-05681)* påbörja arbetet avseende de förberedelser som behövs för verksamheten under höjd beredskap (beredskapsförberedelser) så att de på sikt kan fullgöra sin uppgift inom totalförsvaret i händelse av krigsfara och krig. Prioriterade uppgifter för kommunen under perioden är:

- Kompetenshöjning gällande totalförsvaret
- Säkerhetsskydd
- Krigsorganisation och krigsplacering.

Enligt *Överenskommelse om kommunernas arbete med civilt försvar 2018-2020 (Diariennr: SKL 18/01807, MSB 2018-05681)* ska arbetet med de prioriterade uppgifterna kompetenshöjning gällande totalförsvaret och säkerhetsskydd genomföras under perioden 2018 till 2020-12-31. Arbetet med framtagande av krigsorganisation och krigsplacering av personal ska vara påbörjat men behöver inte vara avslutat till 2020-12-31.

Höjd beredskap

Kommuner ska vidta de förberedelser som behövs för verksamheten under höjd beredskap. (3 kap 1§ LEH)

Mål för kommunens arbete med höjd beredskap är att:

- säkerställa att Viktigt meddelande till allmänheten (VMA) kan sändas via anläggningar för utomhusvarning genom att ljudsändare underhålls.
- säkerställa att krisledningen inom kommunen har grundläggande kunskaper om kommunens uppgifter vid höjd beredskap.
- Kommunen ska upprätthålla varningssystem för varning av allmänheten.
- Kommunen ska utbilda krishanteringsorganisationen i kommunens uppgifter vid höjd beredskap.

Riktlinjens aktualitet

Denna riktlinje skall revideras och fastställas inför varje ny mandatperiod. Vid behov kan den även revideras under innevarande period.